

सन २०१५-१६ मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास
योजनेंतर्गत सार्वजनिक - खाजगी भागीदारीने
एकात्मिक कृषि विकासाच्या प्रकल्पांच्या
अंमलबजावणीबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक बैठक- ०४१५/प्र.क्र. ३७/राकृवियो कक्ष

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई -३२

दिनांक : १५ मे, २०१५

वाचा :-

१. शासन निर्णय क्रमांक राकृवि २०१३/प्र.क्र.२५/राकृवियो कक्ष, दि. २१ फेब्रुवारी, २०१३
२. शासन निर्णय क्रमांक राकृवि २०१३/प्र.क्र.२५/राकृवियो कक्ष, दि. २६ फेब्रुवारी, २०१३
३. शासन निर्णय क्रमांक राकृवि-२०१४/प्र.क्र.१५/राकृवियो कक्ष, दि. २८ एप्रिल, २०१४

प्रस्तावना :-

केंद्रीय कृषि मंत्रालयाने राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेंतर्गत सार्वजनिक-खाजगी भागीदारी तत्वावर एकात्मिक कृषि विकासासाठी (PPP-IAD) विविध पिकांचे उत्पादन ते विक्री व्यवस्था असलेले मुल्य-साखळी विकासाचे प्रकल्प राबविण्यासाठी संरचना विहीत केलेली आहे. सदर संरचनेंतर्गत राज्य सरकारच्या नियंत्रणाखाली राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेंतर्गत आर्थिक मदत देऊन खाजगी क्षेत्रातील संस्थांच्या/कंपन्यांच्या पुढाकाराने तसेच शेतक-यांच्या सहयोगातून कृषि व संलग्न क्षेत्रामध्ये विविध पिकांचे उत्पादन ते विक्री व्यवस्था असलेली मुल्य-साखळी व्यवस्था उभारण्यात येणार आहे.

त्यानुषंगाने, राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेंतर्गत राज्यात सार्वजनिक व खाजगी भागीदारीने एकात्मिक कृषि विकासाचे (PPP-IAD) प्रकल्प राबविण्यास वेळोवेळी मान्यता दिलेली आहे. त्यानुसार सन २०१२-१३ पासून प्रकल्प राबविण्यात येत आहेत.

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेंतर्गत राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीच्या (SLSC) १७ व्या बैठकीमध्ये सार्वजनिक व खाजगी भागीदारीने एकात्मिक कृषि विकासाच्या प्रकल्पांना मंजूरी देण्याचे अधिकार राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीने (SLSC) अपर मुख्य सचिव (कृषि व पणन) यांचे अध्यक्षतेखालील राज्यस्तरीय प्रकल्प छाननी समितीत (SLPSC) प्रदान केले आहेत तसेच मंजूर करण्यात आलेल्या सदर प्रकल्पांना राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीची कार्योत्तर मान्यता घेण्याबाबत निदेशित केलेले आहे. त्यानुषंगाने सन २०१५-१६ मध्ये आगामी खरीप हंगामाच्या पार्श्वभूमीवर सार्वजनिक खाजगी भागीदारीने एकात्मिक कृषि विकासाचे विविध प्रकल्प मंजूरीस्तव राज्यस्तरीय प्रकल्प छाननी समितीकडे प्राप्त झाले होते. दि. ०२ मे, २०१५ रोजी राज्यस्तरीय प्रकल्प छाननी समितीची सन २०१५-१६ करिता १ ली बैठक पार पडली असून सदर बैठकीमध्ये छाननी समितीने मंजूर केलेल्या सार्वजनिक व खाजगी भागीदारीने एकात्मिक कृषि विकासाचे (PPP-IAD) प्रकल्पाच्या सन २०१५-१६ मध्ये अंमलबजावणीस मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती, त्याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे -

शासन निर्णय :-

१. सन २०१५-१६ मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेंतर्गत सार्वजनिक-खाजगी भागीदारी तत्वावर एकात्मिक कृषि विकासाचे (PPP-IAD) मुल्य-साखळी विकासाच्या प्रकल्पांतर्गत पहिल्या टप्प्यामध्ये एकूण ९ प्रकल्प सोबत जोडलेल्या विवरणपत्रानुसार राबविण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे. सदर प्रकल्पांची आयुक्त (कृषि), व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ (MSHMPB) आणि संबंधित सर्व संचालकांनी तात्काळ अंमलबजावणी करावी. याकामी सदर प्रकल्पांशी निगडित सर्व समन्वय अधिका-यांनी संबंधित खाजगी संस्था/कंपन्या व शासन यंत्रणेमध्ये समन्वय राखावा.
२. सदर प्रकल्पांच्या राज्यस्तरावरून संनियंत्रणाची जबाबदारी आयुक्त (कृषि) यांचे अध्यक्षतेखालील राज्यस्तरीय समन्वय समितीवर राहिल.
३. त्याचप्रमाणे, राज्यस्तरीय समन्वय समितीमध्ये सर्व संबंधित समन्वय अधिका-यांचा समावेश करण्यात यावा आणि प्रकल्पांच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी सदर समिती आवश्यकतेनुसार इतर अधिका-यांचा देखिल समितीमध्ये समावेश करू शकेल.
४. सन २०१५-१६ करिता मंजूर सर्व ९ प्रकल्पांची पिकनिहाय यादी तसेच सदर प्रकल्पांमधील खाजगी संस्था/कंपन्या, शेतकरी आणि शासनाचा आर्थिक सहभाग या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या विवरणपत्रामध्ये दर्शविण्यात आलेला असून त्यानुसार सर्व प्रकल्पांची कटाक्षाने अंमलबजावणी करण्यात यावी.
५. राज्यस्तरीय समन्वय समितीची कार्ये पुढीलप्रमाणे असतील -
  - क) सार्वजनिक-खाजगी भागीदारी तत्वावर एकात्मिक कृषि विकासाच्या (PPP-IAD) मंजूर प्रकल्पांचे राज्यस्तरावरून संनियंत्रण करणे.
  - ख) प्रकल्पांच्या प्रगतीचा मासिक आढावा घेणे.
  - ग) सदर प्रकल्पामध्ये सहभागी खाजगी संस्था/कंपन्या आणि इतर संबंधितासोबत ३ महिन्यातून किमान एकदा बैठक घेऊन प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीमध्ये जर काही अडचणी निदर्शनास येत असतील तर त्याबाबत चर्चा करून त्यावर उपाययोजना सुचविणे.
  - घ) जिल्हास्तरावरील विभागाची क्षेत्रीय यंत्रणा आणि प्रकल्पाशी संबंधित संस्थेचे जिल्हास्तरावरील प्रतिनिधी यामध्ये समन्वय ठेवणे.
  - ङ) जिल्हास्तरावर प्रकल्पांच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी योग्य त्या सर्व उपाययोजना करणे.
  - च) प्रकल्पांचा मूल्यमापन अहवाल आणि Impact Assessment अहवाल तयार करून शासनास सादर करणे.
६. राज्यामध्ये PPP-IAD अंतर्गत मंजूर करण्यात येणा-या प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीची जबाबदारी व्यवस्थापकीय संचालक, (MSHMPB) आणि संबंधित संचालकांची असेल. त्यानुषंगाने त्यांनी सर्व प्रकल्पांच्या मार्गदर्शक सूचना तात्काळ निर्गमित कराव्यात, तसेच सदर प्रकल्पांना वेळोवेळी वितरित करण्यात येणा-या निधीचे व्यवस्थापन करावे आणि निधी विनियोगाबाबतचे

उपयोगिता प्रमाणपत्र तसेच प्रकल्पांचा मासिक भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल वेळोवेळी आयुक्त (कृषि) यांच्यामार्फत शासनास सादर करावा.

७. संदर्भाधीन दि. २१ फेब्रुवारी, २०१३ च्या शासन निर्णयान्वये सदर प्रकल्प जिल्हास्तरावर राबविण्यासाठी प्रकल्पाशी संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे अध्यक्षतेखाली जिल्हा प्रकल्प समन्वय समिती स्थापन करावी. सदर समितीमध्ये या शासन निर्णयान्वये प्रकल्प संचालक (आत्मा), कृषि विकास अधिकारी, उप विभागीय कृषि अधिकारी, प्रकल्पाशी संबंधित तालुक्याचे तालुका कृषि अधिकारी आणि इतर संबंधित अधिका-यांचा समावेश करण्यात येत आहे. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी जिल्ह्यांतर्गत मंजूर असलेल्या प्रकल्पाशी संबंधित संस्थेच्या/कंपनीच्या जिल्हास्तरावरील प्रतिनिधींशी आवश्यक समन्वय साधावा.

८. या प्रकल्पांतर्गत राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत उपलब्ध करून द्यावयाचा निधी सन २०१५-१६ मध्ये उपलब्ध करून देण्यात येणा-या निधीतून प्रकल्पांच्या मागणीनुसार वेळोवेळी उपलब्ध करून द्यावा तसेच सदर निधी राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार उपयोगात आणावा. ज्या प्रकल्पांमध्ये इतर शासकीय योजनांमधून निधी उपलब्ध करून द्यावयाचा आहे सदर निधी संबंधित योजनांच्या सन २०१४-१५ च्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून स्वतंत्रपणे उपलब्ध करून द्यावा. आयुक्त (कृषि) यांनी या योजनेतर्गत प्राप्त होणारा निधी व त्याच्या विनियोगाबाबतचा हिशोब स्वतंत्रपणे विहित केलेल्या लेखा पद्धतीनुसार ठेवावा, तसेच सदर निधीच्या विनियोगाबाबत व्यवस्थापकीय संचालक (MSHMPB) आणि संबंधित संचालकांकडून प्राप्त उपयोगिता प्रमाणपत्रांवर आधारीत सर्वेकष उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास सादर करावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०५१६१६५४३७९४०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रीकांत चं. आंडगे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
२. अपर मुख्य सचिव (कृषि व पणन), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. प्रधान सचिव/सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई
५. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. व्यवस्थापकीय संचालक, मराफावमं, साखर संकुल, शिवाजी नगर, पुणे.
७. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
८. संचालक (फलोत्पादन), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.

९. महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा), मुंबई.
१०. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
११. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१२. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
१३. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
१४. वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प - १३), मंत्रालय, मुंबई
१५. निवड नस्ती.

परिशिष्ट

सन २०१५-१६ मध्ये सार्वजनिक व खाजगी भागीदारीतून एकात्मिक कृषि विकासासाठीच्या (PPP-IAD) मंजूर प्रकल्पांचे विवरणपत्र

(शा.नि. क्र. बैठक- ०४१५/प्र.क्र. ३७/राकृवियो कक्ष दि., १५/०५/२०१५)

अ.क्र.	मूल्य साखळीचे पिक	भागीदार कंपनी	खरेदीदार कंपनी / संस्था	प्रकल्प किंमत (रु.लाख)	प्रकल्पातील आर्थिक सहभाग (रु.लाख)				क्षेत्र (हेक्टर)	लाभार्थी शेतक-यांची संख्या	शेती माल खरेदी लक्षांक (मे.टन)	समाविष्ट जिल्हे
					शासनाचा सहभाग		खाजगी	शेतकरी				
					राकृवियो	इतर योजना						
१	भात- I	व्हीएसटी टीलर्स अ‍ॅन्ड ट्रक्टरर्स, बेंगलोर, युपीएल लि.	भागवती राईस अ‍ॅन्ड अ‍ॅग्रो इंडस्ट्रीज, गडचिरोली, गोमटेश अ‍ॅग्रो प्रोसेसिंग इंडस्ट्रीज, कोल्हापूर	२०८.०४	९३.००	०.००	६०.०४	५५.००	४०००	२०००	२०००	भंडारा, गोंदिया, गडचिरोली, चंद्रपूर आणि नागपूर (५)
२	भात- II	सगुणा बाग, कावेरी सीडस् लि., एक्सेल इंडस्ट्रीज लि.,	गोमटेश अ‍ॅग्रो प्रोसेसिंग इंडस्ट्रीज, कोल्हापूर	४१२.४८	२०१.८०	०.००	६१.३५	१४९.३३	१०००	२०००	३००	रायगड, पालघर, ठाणे, रत्नागिरी, सिंधुदूर्ग, कोल्हापूर, सातारा, पुणे आणि नाशिक (९)
३	कापूस- I	COTAAP फाऊंडेशन	अरविंद मिल्स	२६७.००	३४.००	०.००	५०.५०	१८२.५०	६००	३५००	५००	जळगांव (१)
४	कापूस- II	बेअर क्रॉप सायन्सेस्	स्वस्तिक जीनींग अ‍ॅन्ड प्रेसींग व इतर ४ जीनींग-प्रेसींग युनीटस्	२८८.२५	८०.७५	०.००	४९.५५	१५७.९५	२०००	३०००	१०००	अकोला, वर्धा, यवतमाळ, जळगांव, जालना, आणि नांदेड (६)
५	द्राक्ष	महाराष्ट्र राज्य द्राक्ष बागायतदार संघ, पुणे	स्वतः संघ	२८६७.००	१४३३.५०	०.००	०.००	१४३३.५०	४०५०	५०००	३२०००	पुणे, नाशिक, सांगली आणि सोलापूर (४)
६	टोमॅटो	कृषिजीवन अ‍ॅग्रो फार्मर्स प्रोड्युसर कंपनी लि.	स्वतः कंपनी आणि वरुण अ‍ॅग्रो इंडस्ट्रीज लि.	१५९.०५	६६.७९	०.००	५०.७३	४१.५३	२००	५००	५०००	पुणे (१)
७	बटाटा	बरफवाला अ‍ॅग्रो प्रोसेसर्स लि.	सिध्दीविनायक अ‍ॅग्रो प्रोसेसिंग प्रा. लि.	९१५.४७	४०९.५१	०.००	३१०.६८	१९५.२८	८००	१२५०	२००००	कोल्हापूर (१)
८	भाजीपाला- I	केबी एक्सपोर्टस्	स्वतः कंपनी	४७१.७३	१९५.५४	१६.००	१७६.८३	८३.३६	७२०	३०००	१७३५०	पुणे, सातारा आणि सोलापूर (३)
९	कांदा (पांढरा)	जैन इरिगेशन सिस्टमस् लि.	स्वतः कंपनी	८७०.०३	१६.१६	२००.००	४३२.८७	२२१.००	२०००	३०००	५०००	धुळे, जळगांव, नंदुरबार आणि बुलढाणा (४)
A	एकुण (सन २०१५-१६ मधील नवीन PPP-IAD प्रकल्प)			६४५९.०५	२५३१.०५	२१६.००	११९२.५५	२५१९.४५	१५३७०	२३२५०	८३१५०	
	% आर्थिक सहभाग			१००	३९.१९	३.३४	१८.४६	३९.०१				